

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e> @VNG.NL>

Verzonden: vrijdag 6 juni 2025 10:30

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e> @eerstekamer.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e> @vng.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e> @vng.nl>;

5.1.2.e <5.1.2.e> @VNG.NL>; 5.1.2.e <5.1.2.e> @vng.nl>

Onderwerp: VNG inbreng Stand van zaken uitvoering Omgevingswet 10 juni

Geachte 5.1.2.e

Zoals gisteren met u gecommuniceerd treft u hierbij de VNG inbreng aan ten behoeve van het schriftelijk overleg van uw commissie over de Stand van zaken uitvoering Omgevingswet.

Kan u het doorsturen naar uw leden en mij de ontvangst bevestigen?

Hartelijk dank en met vriendelijke groet,

5.1.2.e

VNG

5.1.2.e

Datum

6 juni 2025

Geachte Commissie voor Infrastructuur en Waterstaat en commissie Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening,

Dinsdag 10 juni is voor u de deadline voor het leveren van inbreng voor een nader schriftelijk overleg Stand van zaken uitvoering Omgevingswet, eerste kwartaal 2025 (33118/34986, GJ en GK). De VNG wil graag het volgende onder uw aandacht brengen, zodat u dit kunt betrekken bij uw inbreng.

Opvolging reflectierapport Evaluatiecommissie Omgevingswet

Een van de thema's die op de agenda staat is het eerste reflectierapport van de Evaluatiecommissie Omgevingswet. De VNG constateert dat de Evaluatiecommissie een genuanceerd beeld schetst van de eerste ervaringen met de Omgevingswet en zich goed rekenschap geeft van de uitdagingen waarmee alle partijen te maken hebben bij de uitvoering. Het is daarmee een realistisch beeld van de stand van zaken na (ten tijde van opstellen rapport:) een klein jaar werken met de Omgevingswet. Ondanks dat de Evaluatiecommissie terecht aangeeft dat het te vroeg is om stevige conclusies te trekken over de werking van de wet, neemt dat volgens ons niet weg dat het rapport vervolgacties behoort te hebben.

De VNG ziet in het rapport aanleiding om te agenderen hoe we gezamenlijk de Omgevingswet positief kunnen benutten en verbeteren om de urgente opgaven in de fysieke leefomgeving, zoals de woningnood, te realiseren. De VNG ziet en pakt samen met gemeenten haar rol daarin. Maar dat is niet genoeg. Voor de uitvoeringspraktijk is het van het allergrootste belang dat de doorontwikkeling van het stelsel van de Omgevingswet zowel wettelijk als digitaal blijft plaatsvinden en het Rijk daarin haar rol blijft nemen.

Daarom dringen wij er bij u op aan om aandacht te vragen voor de volgende punten:

1. Behoud doelstellingen van de wet

De Evaluatiecommissie roept alle gebruikers op om de kansen van de mogelijkheden van de Omgevingswet beter te benutten. Bij het gehoor geven aan die oproep is het van belang dat primair de minister vanuit haar stelselverantwoordelijkheid waarborgt dat de doelstellingen van de wet overeind blijven, waaronder het vergroten van de bestuurlijke afwegingsruimte en maatwerkmogelijkheden. Dat draagt bij aan de andere doelstelling van de Omgevingswet: het versnellen en verbeteren van besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving.

In de praktijk ziet de VNG echter dat het Rijk steeds meer lokale bevoegdheden naar zich toetrekt zonder dat daaraan een overtuigende onderbouwing ten grondslag ligt. Daarmee wordt afbreuk gedaan aan het uitgangspunt 'decentraal, tenzij'. De huidige tendens om in nieuwe wetgeving te kiezen voor rechtstreeks werkende rijksregels dan wel dwingende instructieregels, doorkruist de gemeentelijke afwegingsruimte die de kern vormt van de Omgevingswet. Dit bemoeilijkt gemeenten in het maken van de afweging van lokale belangen in het ruimtelijk beleid. En dit heeft weer een negatieve weerslag op het realiseren van de woningbouw.

We vragen u daarom toe te zien op het behoud van de doelstellingen van de Omgevingswet. Dat wil niet zeggen dat nooit van de 'tenzij' sprake kan of mag zijn, maar die keuze moet wel overtuigend zijn onderbouwd.

2. Blijvende stelselverantwoordelijkheid noodzakelijk

De Evaluatiecommissie brengt het functioneren van het DSO en de gebruiksvriendelijkheid van het Omgevingsloket nadrukkelijk onder de aandacht. Dat is terecht, want een goed functionerend DSO is voor het succes van de wet en het realiseren van het verbeterdoel 'Inzichtelijkheid' onmisbaar. Het is goed bevestigd te zien dat ook volgens de minister er nog veel winst te behalen valt in de gebruiksvriendelijkheid van het loket. Ook de VNG constateert in de praktijk de nodige problemen met de gebruiksvriendelijkheid/toepasbare regels van het loket. We maken ons daarbij wel zorgen over de impact voor gemeenten en het tempo van de doorontwikkeling van het DSO. Met name vanuit de kant van VTH en de woningbouw is het belangrijk hieraan prioriteit te geven.

Ook vragen we aandacht voor het op peil blijven van de uitvoeringsondersteuning. Zoals ook de Evaluatiecommissie constateert, is het bij het realiseren van de opgaven voor de fysieke leefomgeving van belang de mogelijkheden van het stelsel van de wet in de volle breedte optimaal te benutten. Een voorbeeld: gemeenten staan voor de forse klus om binnen de transitietermijn van 2032 tot een integraal omgevingsplan te komen. Dit vraagt ook vanuit het Rijk om een helder handelingsperspectief en om het faciliteren van de gemeenten in deze opgave.

Daarom dient de mate van uitvoeringsondersteuning door het ministerie minstens op hetzelfde peil te blijven wanneer deze in de lijnorganisatie van het ministerie is ondergebracht. Immers, daar waar - mét die eerdere uitvoeringsondersteuning - het belangrijkste signaal van de Evaluatiecommissie (al) is dat in 2024 het instrumentarium van de Ow onderbenut werd, zal er de nodige extra inzet nodig zijn om het instrumentarium wél volledig te gaan benutten en waar nodig te verbeteren. Nu de minister heeft aangegeven dat *een deel* van de huidige ondersteuning via de lijnorganisatie wordt voortgezet, is de vraag legitiem of dit gezien het signaal van de Evaluatiecommissie wel voldoende is.

Mocht deze brief aanleiding vormen voor vragen, neem dan gerust contact op.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Senior-adviseur public affairs

VNG Concernstaf

5.1.2.e

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag